

SATUL ȘI ȘCOALA

REVISTĂ LUNARĂ PENTRU
EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT

S U M A R U L :

<i>N. Iorga</i> Școala românească	1
<i>Dr. A. Roșca</i> . Problema copiilor anormali	5
<i>Zoica Boerescu</i> . Organizarea grădinilor de copii din Belgia	7
<i>I. Ch.</i> Schiță monografică asupra Lujerdului—Someș	12
<i>Dr. Od. Apostol</i> . Tulburări vizuale la școlari	14
<i>Ana C. Iencica</i> . Concretizarea numerelor mari	16

PAGINA JURIDICĂ ȘI ADMINISTRATIVĂ: *library Cluj*

<i>C. I.</i> Criteriul ordinii de preferință în materia transferării învățătorilor	19
<i>Ana Iencica</i> . Textul de pregătire	20

CRONICA :

Noui colaborări la revistă. — Glasuri din presă despre revista „Satul și Școala”. — Ora de șezătoare introdusă oficial în școlile primare. — George Enescu (de C. Șoldan). — Din bogățiile țării.

CĂRȚI, REVISTE:

Biblioteca populară a „Astreii”. — D. I. Suchianu, Manual de Sociologie. — Spiridon Popescu, Contribuții la muncă pentru ridicarea poporului. — Școala și Familia. — Plaiuri Hunedorene. — Pentru inima copiilor. — Revista de Sociologie. (C. I.)

ȘCOALA ROMÂNEASCĂ *).

Iubiți ascultători,

Este multă vreme de când n'am avut prilejul să vorbesc cu d-voastră.

Astăzi, când acest prilej se înfățișează, cred că este folositor, mai mult decât atât, cred că este o datorie să intru din nou în legătură cu ascultătorii mei cei nevăzuți, la care țin fără să-i cunosc.

Nu mai este vorba de lămuriri cu privire la un subiect istoric sau literar.

Profesorul nu vorbește în aceasta despre cece i-a fost mai scump în viață.

În această seară și la aceeaș oră, Lunia viitoare, vorbește Ministrul Instrucțiunii Publice către d-voastră, pe care nu vă vede, dar vă simte, care sunteți învățători, profesori de toate gradele, cari sunteți părinți de copii, având grija învățaturii care se dă copiilor d-voastră și scopului pentru care copiii d-voastră sunt pregătiți în viață. Ministrul Instrucției vă vorbește pentru a înlătura svonorile rău voitoare și interesate, pentru a face să iasă, așa cum i-a fost intenția și așa cum s'a făcut, potrivit cu această intenție, realizarea bine chibzuită și cuminte, care este marea schimbare, pe care a ținut s'o introducă în învățământul nostru și anume, astăzi va vorbi despre schimbările în învățământul primar.

Vor urma alte comunicări cu privire la învățământul secundar, la învățământul profesional și la învățământul

superior; în patru conferințe veți avea, miile acestea de oameni cari mă ascultă, fără a mă vedea și pe care îi presupun și am dreptul să-i presupun pe toți onești, de bună credință, cu dragoste pentru învățământ, cu respect față de autoritate și cu oarecare recunoaștere față de lungii ani pe cari i-am consacrat binelui școlii românești.

Am dreptul să aștept dela d-voastră nu numai o înțelegere, dar acea înțelegere simpatică, fără care nimeni nu poate să înțeleagă în adevăr nimic.

Adevărata învățatură.

Iubiți ascultători, dacă privește cineva societatea românească de astăzi, o va vedea împărțită în două, în mare parte din vina învățământului, pe nouă zecimi din vina acestui învățământ, întemeiat cu gânduri bune, dar cu desăvârșire greșite și fără rezultat. Va vedea de o parte țărani, cari, or dacă au trecut prin școli, ori dacă din nenorocire nu s'au apropiat de dânsel — și sunt așa de mulți cari nu s'au apropiat de școală, pe cari școala nu i-a știut atrage și școala trebuie să atragă, nu să silească, — sunt și astăzi în aceeaș stare, în care erau acum câteva decenii.

Dar, o țară nu se întemeiază cu câțiva aleși, cari au primit o învățatură mai înaltă, ci se întemeiază prin faptul că partea cea mai mare a locuitorilor ei se împărtășesc de o cultură națională, patriotică, umană, de caracter practic, în stare să facă din niște oameni cu mult mai mult decât cece ar fi fost fără această învățatură.

*) Reproducem după „Neamul Românesc” din 17 Sept. a. c. cuvântarea rostită la radio, în seara de 16 Sept. de d-l N. Iorga, Ministrul Instrucțiunii.

Vom avea o masă imensă de țărani, cari, chiar dacă s'au apropiat de școală, nu au folosit nimic dintr'ansa în ceea ce privește rostul lor.

Adevărata învățătură este aceea care ajută pe om la rostul lui, nu la rostul străin de dânsul.

Și un țăran care, după ce a mântuit școala primară, lucrează pământul lui tot așa de rău, un țăran care alături de agricultura lui nu știe să găsească alt izvor de venit, care și agricultura aceasta o face pe linia strămoșească fără nici o îndreptare și fără nici un fel de adaus, un țăran a cărui știință de a citi îl ajută numai să citească gazetele proaste, care înveninează sufletul și a cărui știință de a scrii îl ajută numai să facă denunțuri și petițiuni, țăranul acesta mai bine nu ar fi învățat la școală.

Veți schimba școala, veți schimba sufletul !

Iar deasupra acestor țărani, rămași ca în vremuri vechi, se întinde o clasă ieșită din școli mai înalte, care, cel puțin pe jumătate, vede în stat izvorul nesecat al unor venituri căpătate cu cât se poate mai puțină muncă, o clasă care are de zece ori mai multe pretențiuni decât cunoștințele sale și decât munca pe care o cheltuiește, o clasă care aparține altei culturi decât cultura tradițională a țăranului, o clasă care trăiește din ordinea de lucruri actuală.

Da, o mână s'ar schimba această ordine de lucruri, clasa aceasta ar rămâne muritoare de foame, fiindcă prin inițiativa ei și prin munca mâinilor sale, această clasă nu poate să-și câștige pâinea.

Patruzeci de ani am văzut acest spectacol, patruzeci de ani cu mâinile legate am văzut această operă de ruină fără s'o pot îndrepta.

De câte ori a fost un prilej, de atâtea ori am spus că cel dintâiu lucru, care trebuie schimbat, este școala : Veți schimba școala, veți schimba sufletul.

În afară de aceasta, puteți introduce în orice domeniu, orice schimbări.

Dacă școala nu va ridica mai sus sufletul cinstit al țăranului și dacă școala va continua să creeze sufletul falș al orășenilor, țara aceasta nu poate merge.

Eu nu am venit la minister, — când a venit așa de târziu pentru mine ceasul în casă pot înfăptui ceva, atunci când atâția alții cari nu pot înfăptui nimic, s'au găsit în locuri unde astăzi cu trudă și în fața unor dușmăanii neleale și nemeritate caut să aduc schimbări de lucruri, pe cari foarte multă vreme le-am avut în conștiința mea, — eu nu am venit la minister cu improvizații de pe o zi pe alta ; este gândul de patruzeci de ani al unuia din oamenii cei mai strânși legați de școală, și, pot zice, al omului care în această țară a fost mai strâns legat de școală și de cultură decât oricare altul.

Sensul refacerii învățământului primar.

Am început cu o operă de legislație, care nu a atins învățământul primar ; dar, ceea ce n'am putut face prin legi și ceea ce pot, dacă nu voi fi silit nu voi face prin legi, am făcut prin regulamente de îndrumare pentru acest învățământ primar. În foarte puține cuvinte caut să vă lămuresc aici, tuturor, oricărei categorii din societate ați aparține, aceia cari nu aveți cultură sau aceia cari o primesc, caut să vă înfățișez, care este sensul în care am început să refac învățământul primar, care cred, că cu Dumnezeu, cu sprijinul Regelui iubit al acestei Țări și cu înțelegerea imensei majorități de oameni onești și neinteresaji, mă vor ajuta să duc la capăt osteneala mea spre binele acestei țări.

Școala primară a fost atâta vreme aceeaș și la oraș și la țară, deși nevoile dela oraș sunt unele, nevoile dela țară sunt altele. Școala primară dela țară, ca să spunem adevărul nu a fost decât o preparație pentruca ele-

vul să fugă dela țară, să vină la oraș, unde trebuie să răsbată numai aceia cari sunt potriviți pentru a ajunge mai târziu în rangurile cele mai înalte ale societății. O îmbulzeală de săteni declasați, aceasta a fost în mare parte rezultatul confuziei dintre școala de oraș și dintre școala de sat. Veți crede poate că gândul meu este să fac un tip de școală de oraș și un tip de școală de sat. Nu: sunt atâtea feluri de orașe, sunt atâtea clase în fiecare oraș și, mai ales, sunt atâtea feluri de sate.

Prin urmare, va trebui pentru acest învățământ fundamental, pentru singurul învățământ, pe care Statul este dator să-l ajute cu jertfele sale, va trebui ca pretutindeni să se găsească școală potrivit cu locul unde se găsește, pentruca nouă zecimi dintre elevii acestei școli să rămână acolo, să-și îndeplinească datoria economică mai bine decât fără școală sau, cum cu o școală mai proastă, o îndeplineau părinții lor. Școala primară nu este o fabrică de coconași, cum de altfel nu numai la sate, dar și la orașe fabrica aceasta de coconași, nenorocirea acestei țări, trebuie să înceteze. Trebuie să se facă, dacă se poate, din coconași oameni de muncă și nu din oameni de muncă tot felul de coconași netrebniți, cari, când îi satisfaci, te laudă și când nu îi poți satisface din bugetul acestei țări stoarse, calomniază și insultă. Caut în noua alcătuire a școlii primare, la care lucrez cu ajutorul devotaților funcționari ai Ministerului Instrucțiunii Publice, în care am găsit dela început atâta înțelegere și atâta sprijin, caut să fac din această școală organismul de competență al fiecărui sat. Nu satul de o parte și școala de altă parte, fără nici un fel de legătură decât că Domnul învățator face cutare politică și duce la alegeri pe alegători, ca să voteze buletinelul partidului său.

Mie îmi trebuie satul care să pri-

mească pe învățator și învățătoare, care să fie însuși sufletul întrupat al celui sat și dintre învățatori acela la care mă gândesc în rândul întâiu, este directorul. Eu știu ce a fost până acum în ceea ce privește Direcțiile.

Rolul directorului în școala care ne trebuie.

Poate o pătrime să fi fost Direcții acordate de Ministru sau de organele Ministerului, după vrednicie; în cele mai multe cazuri au fost o răsplată pentru servicii politice. Eu nu fac nici o politică la minister.

Eu n'am primit locul pe care îl ocup pentru a face politica nimănu și pentru a schimba politica nimănu. Eu nu sufăr în fruntea învățământului oameni cari sunt acolo pentru rosturi politice și cari sunt capabili să introducă numai turburare în țară prin tot felul de adunări anarhice, cari sapă autoritatea necesară și în învățământ și pretutindeni. Prin urmare, vreau ca directorul, în fruntea acelor învățatori, cari trebuie să înțeleagă satul, să-l intruzeze, să-l călăuzească, vreau ca acest director să fie ales de colegii săi, ca și în învățământul secundar; se vor aduna învățătorii fiecărei școli și vor înfățișa Ministrului trei nume de oameni, în care își pun încrederea, iar Ministrul va cerceta titlurile acestor oameni și va alege pe cel mai vrednic, îl va alege nu ca să rămână până la o schimbare de guvern, PE CARE AM TOATE MOTIVELE SĂ O CRED FOARTE INDEPĂRTATĂ, ci ca să rămână acolo sprijinit pe încrederea colegilor săi și pe iubirea sătenilor, dacă se poate, o viață întreagă, cum erau vechii învățatori, înainte ca satele să fie otrăvite de politica de club. Acești directori vor căuta să dea o școală pe care eu o doresc mai puțin tristă, mai puțin rece, mai puțin urită decât școala de acum. Eu o doresc o școală cu cerdac de jur împrejur, în care copiii să poată alerga

și în recile zile de iarnă, doresc o școală împodobită cu scoarțe, cu covoare, cu tot ceea ce produce lucrul de mână așa de ales al femeilor din sat, o doresc împodobită cu tablouri, cu icoane, cu portrete, nu ale Ministrului, care se schimbă, ci ale oamenilor de ispravă de acolo, din sat, ale bătrânilor satului, ale binefăcătorilor satului, o școală luminoasă, care să fie deschisă de dimineața până seara sătenilor. Iar când sătenii au nevoie să se adune undeva, școala fiind deschisă pentru dânsii seara — s'a și dat ordin și se vor face seara șezători, vor veni copiii și vor citi pentru alți copiii și pentru părinții lor — școala va fi vie, de dimineața până seara, nu o școală urită, goală, care numai în anumite ceasuri se umple de sgomot, în care vine fiecare copil, așa cum l-a lăsat de acasă, neîmbrăcat, neîncălțat, — și unii oameni spirituali au crezut că este mai bine să vină copilul cu picioarele înghețate sau pline de noroi decât să se facă și la noi ceea ce s'a făcut într'o bună jumătate din Europa, să se încălțe cu galoși de lemn, care se cheamă saboți și au deslănțuit o întreagă campanie, care nu este de saboți, ci de sabotaj — copiii aceștia să fie primiți cu un zâmbet de învățători, pieptănați când nu i-a pieptănat cineva acasă, învățați să-și coasă hainele după dânsii, așezați frumos, mulțumiți în băncile lor, hrăniți din ce se poate, din pomana celor bogați, în loc să vină unii îmbruițați, iar ceilalți lihniiți și să le dea aceleași note și acelor care nu au mâncat și acelor care au mâncat mai mult, ceea ce este o nedreptate.

În această școală să nu se predea teorie. Murim de teorie. Gazetele sunt pline de teorie, cărțile sunt pline de teorie, discursurile sunt pline de teorie. Cu cât știe cineva mai puțină carte, cu atât face mai multă teorie. Să se învețe, înainte de toate, lucruri care trebuiesc unui om cult și, înainte de

toate, unui om cult de acolo, din locul unde se găsește, pentru că altfel se pregătește un englez sau un american și altfel este să pregătești pe fiul lui Badea Ioan.

Dacă fiul lui Badea Ioan va fi învățat așa cum este învățat fiul lui Mister John, apoi fiul lui Badea Ion este incult, fiindcă el are cultura unei țări unde nu va trăi niciodată și nu are cultura țării în care trăește.

Mai puțină teorie, mai puține manuale învățate pe de rost, mai puține vânzări de cărți pentru profitul domnului învățător, mai puțină tarabă.

Cum Isus a gonit pe învățători din templu, Statul român trebuie să gonească din școli politica și negoțul.

Nici tarabă, nici club.

De o parte școala, de altă parte biserica sfântă, cu slujbă la fiecare sârbătoare, la fiecare Duminică, pentru că una se leagă cu alta.

Știu că lucrul acesta în sufletele seci nu pătrunde, dar eu n'am trăit pentru sufletele seci, eu am trăit ca să învii sufletul omenirii, chiar atunci când nu era într'insul izvorul de viață.

Școala să fie marele atelier al satului.

Să se învețe în școala aceea de sat meșteșuguri și școala de sat să producă prin aceste meșteșuguri.

Să nu fie, cum văd dela un capăt al țării la altul, curtea școlii uscată în zile de vară și acoperită de noroi sau de zăpadă în lunile cele rele ale anului.

Când voiu intra în sat, să văd școala în mijlocul celor mai frumoase grădini.

Mănușițele copiilor să învețe de acasă a face un raiu în jurul școlii și școala însăși să fie împodobită de fiecare cu ce poate.

Mama, sora să aducă lucruri frumoase de mână cum se duce la icoane câte un ștergar, să se aducă la școală lucruri frumoase de mână, din munca întregii familii.

Și eu doresc încă un lucru, anume, ceea ce se lucrează în școli să se poată

vînde, să fie bazarul școlii, să ajungă școala a se întreține în parte din ceea ce lucrează copiii și absolvenții sau absolventele școlii acesteia, să vină să lucreze cu elevii, în loc să stea cu mâinile încrucișate, în loc să vadă ceea ce se vede în satele noastre, atâtea femei cari se așează în pragul porții, în zile cari se pierd și cari prezintă deficitul cel mare al nației românești.

Lumea dela orașe, care se plimbă prin mijlocul străzii și lumea dela sate, care se așează pe pragul porții, cu această lume se pierde vlaga Țării Românești; este ca sângele care curge din vinele deschise ale acestei nații.

Școala să fie oglinda satului, școala să fie mândria satului, școala să fie marele atelier al satului; în loc să se strângă satele întregi, în jurul agita-

torului politic, care este primejdia cea mai mare a acestei țări în momentul de față. trezind dureri și unde nu sunt și ațâțând dureri până la răscoare, de multe ori fără conștiința crimei pe care o săvârșește, în loc de aceasta, viața satului, înălțat, inobilat, să se strângă în jurul luminoasei școli, peste care inima largă a învățătorului, vrednic de această inimă, să stăpânească așa cum stăpânia Măntuitorul în mijlocul ucenicilor săi

Cine crede ca mine, să m'ajute.

Cine nu crede ca mine, poate să ridice piatra.

Impotriva acestei concepții, pietrele ieșite din aceste mâini nu lovesc niciodată.

N. Iorga

Ministrul Instrucțiunii Publice
și al Cultelor.

PROBLEMA COPIILOR ANORMALI.

Față de majoritatea copiilor care pot să facă față unei vieți școlare obișnuite, sunt unii care din cauza diferitelor anomalii psihice nu sunt în stare să se adapteze acestei vieți, constituind astfel un neajuns atât pentru ei cât și pentru școală.

Anomaliile psihice care pot să reducă puțința de adaptare la viața școlară le putem împărți în anomalii: 1. intelectuale și 2. emotiv-active. Le vom lua pe rând.

1. Putința de adaptare a individului la împrejurările nouă o constituie inteligența. La această facultate sufletească face apel și programul școlar care pentru a putea fi asimilat, trebuie înțeles. Nu toți copiii sunt însă destul de înzestrați pentru a putea face față cerințelor și împrejurărilor normale. Aproximativ 2-30% din totalul copiilor de școală prezintă o inteligență atât de redusă, încât le este imposibil să-și

asimileze programul școlar obișnuit; aceștia constituie categoria debililor mintali. În majoritatea cazurilor (85—90%) debilitatea mintală este înăscută și neameliorabilă prin medicamente sau alte procedee. Pentru acești copii, singurul tratament eficace rămâne tratamentul educativ. Educația și instrucția trebuiesc însă adaptate puțințelor lor mintale, lucru care se poate face cu succes numai în clase speciale. Concentrarea împreună, în aceleași clase, a copiilor debili și înapoiiași mintali alături de copiii normali și superior dotați nu poate să aibă decât consecințe păgubitoare atât pentru unii cât și pentru alții. Dar pentru ca trierea să se poată face este necesară cunoașterea, diagnosticarea gradului de inteligență. Această cunoaștere este necesară chiar dacă împărțirea în clase speciale nu se poate face totdeauna, pentru că pedagogul

trebuie să știe cât poate pretinde dela un copil și cu ce metode. Un învățător care nu cunoaște nivelul mintal al copiilor este expus să comită o serie întreagă de erori. Așa de ex., pe un copil cu înfățișare agreabilă dar cu o inteligență scăzută, poate să-l ia drept leneș, și să încerce prin diferite metode (îndeosebi pedepse) să-l facă să țină pas cu ceilalți copii. Invers, pe unul cu o inteligență normală sau chiar bine dotat, dar leneș sau în tot cazul care nu se ocupă prea mult de carte, și eventual cu o fizionomie nu prea „inteligentă”, poate să-l ia drept redus ca inteligență și astfel să nu se ocupe prea mult de el, lucru care numai în interesul copilului nu poate fi. Deasemenea dacă un copil este în clasă cu copii mai mari decât el, ca elate cronologică, învățătorul este dispus să-l ia drept redus, deși inteligența sa poate fi normală și numai comparat cu copii mai mari decât el să apară redus. Invers, un copil mai mare cu câțiva ani decât colegii lui de clasă, poate să apară, comparat cu aceștia, ca normal în timp ce el în realitate poate să fie sub normal ca inteligență.

Din aceste exemple și din altele pe care le-am putea da, se poate vedea, credem, necesitatea cunoașterii nivelului mintal al copiilor. Acest lucru s'ar putea practica în felul următor: La începutul anului școlar, toți copiii să fie supuși unui examen de inteligență. Acest lucru se poate face prin teste de grup, cu care se economisește timp considerabil¹⁾. Cazurile dubioase ar putea fi supuse unui examen individual și unei observații metodice de câțva timp. Copiii găsiți debili mintali trebuiesc orientați spre școli speciale. Din păcate numărul școlilor de acest fel pe care le avem, este prea redus față de nevoile reale. Nădăjduim însă

că autoritățile se vor convinge cu timpul de utilitatea lor și vor face posibilă educația și instrucția în școli sau clase speciale a unui număr cât mai mare de copii debili și înapoiați mintal.

O altă măsură care ar trebui luată este următoarea: Dat fiind că multe din școlile noastre primare funcționează cu clase paralele, ar fi bine ca în aceste clase, copiii să fie împărțiți după nivelul mintal. Cu cât o clasă este mai omogenă din punct de vedere mintal, cu atât rezultatul școlar va fi mai satisfăcător.

2. O altă categorie este aceea a copiilor vițioși, delincvenți, vagabonzi, turbulenți, etc. Ce inconvenient constituiesc aceste elemente pentru școală și ce influență dăunătoare pot să aibă asupra celorlalți elevi cred că nu e nevoie să insistăm. Acești copii prezintă adeseori anomalii emotiv-actiive native. Uneori însă conduita rea poate să apară ca o consecință a unui mediu viciat, a unei boli oarecare, cum ar fi encefalita epidemică, a unui nivel mintal scăzut, etc. Ținem să amintim totuși că diagnosticarea cauzelor nu este tocmai ușoară, deaceia se impune totdeauna, înainte de pronunțarea diagnozei, un studiu amănunțit și metodic. Numai pe baza unui studiu metodic și cât mai complet se pot preciza măsurile cele mai eficace. Acest studiu trebuie să se refere atât la structura fizică și psihică a copilului cât și la mediul său. În felul acesta se poate preciza dacă pentru cutare sau cutare caz se recomandă o schimbare a mediului, un tratament medical sau o educație corectivă. Din păcate trebuie să facem și aici aceeași constatare ca și în rândurile de mai sus, că institutele de educație corectivă pe care le avem (Gherla și Iași), care sunt adeseori singura soluție, sunt insuficiente atât ca număr cât și ca organizare față de nevoile reale.

¹⁾ O serie de astfel de teste a publicat Institutul de Psihologie al Univ. din Cluj (str. Regală 11) de unde se pot procura.

În legătură cu toate cele spuse până aci, se impun câteva considerațiuni de ordin practic, pe care e nevoie să le schițăm în câteva cuvinte (1).

Oridecâteori se observă în școală cazuri de copii care nu pot să facă față programului școlar sau cerințelor morale și de disciplină din școală, se impune un examen amănunțit și metodic. Mai precis, copilul trebuie să fie examinat din punct de vedere fiziologic, psihologic și social, la care se adaugă observația din școală. De dorit ar fi ca fiecare din aceste domenii să fie încredințate specialistului respectiv. Acest lucru ar fi posibil dacă ar exista și la noi, așa cum există în străinătate (îndeosebi în Statele Unite) Clinici Psihologice care au tocmai rolul de a veni în ajutorul copiilor anormali prin stabilirea diagnozei (psihologice, medicale și sociale) și prin recomandarea măsurilor terapeutice cele mai indicate. Lipsind însă la noi deocamdată această posibilitate, sarcina grea îi revine pedagogului. Pedagogul, bineînțeles trebuie să caute să-și adune minimumul necesar de

1) Pentru cine dorește o expunere mai amănunțită a problemelor abia schițate aci, îl îndrumăm la lucrările noastre publicate în cadrele Institutului de Psihol. din Cluj: 1. Măsurarea Inteligenței și Debilitatea Mintală; 2. Psihopatologia Deviațiilor morali; 3. Debilitatea Mintală.

cunoștințe științifice și câteva metode practice pe care să le poată aplica cu succes. Aceasta cu atât mai mult cu cât cunoașterea este necesară nu numai pentru copiii anormali ci pentru fiecare copil.

Problemele de care trebuie să se ocupe un pedagog bine pregătit, sunt următoarele: 1. Stabilirea nivelului mental al copiilor prin metodele (testele) pe care Psihologia le pune astăzi la îndemână; 2. Cunoașterea temperamentului și caracterului copilului pe baza unei fișe de observații în care să fie trecute metodic toate amănuntele din conduita copilului care ar putea fi utilizate cu folos. (Pentru cunoașterea temperamentului și caracterului mai există o serie întreagă de metode psihologice care, în stadiul în care au ajuns astăzi, pot fi utilizate cu foarte mult succes). 3. Cunoașterea antecedentelor familiale și personale, și a mediului în care copilul a crescut și trăiește. (Această cunoaștere deasemenea ar trebui făcută după un anumit chestionar metodic alcătuit). Pe baza acestor date, pedagogul poate să-și formeze o idee mai precisă asupra copilului, idee care-i este de foarte mare folos în cariera sa didactică.

Dr. Alexandru Roșca,
asistent la Institutul de Psihologie — Cluj.

ORGANIZAREA GRĂDINILOR DE COPII DIN BELGIA.

În scara zoologică, o simplă celulă de protoplasmă este gena vieții. Specii biologice importante s'au dezvoltat din viața microcosmică a acestor celule. Rolul ființelor mici (microscopice) e pe deplin dovedit în evoluția formelor mai înaintate de viață. În lumea oamenilor, cele mai perfecționate ființe, familia este celula care asigură prin tinerele vlăstare evoluția și continuarea speciei umane.

Natura, prin legile ei înțelepte și misterioase, ocrotește începuturile embrionare de viață și asigură astfel evoluția celor mai slabe și incomplete forme de viață. Aceeași natură, înzestrând pe om cu inteligență, un dar cu adevărat divin, a dat omului un mijloc prețios de a îngriji el însuși de ocrotirea și evoluția ființelor slabe și neputincioase, care sunt produsul familiei și care asigură viitorul speciei.

De aci nevoia ca în primul rând familia și apoi și Statul să supravegheze și să înlesnească dezvoltarea cât mai desăvârșită a copiilor, căci în felul acesta se realizează nu numai fericirea și prosperitatea familiilor dar și a națiunilor, asigurând pentru viitor brațe deștinate de muncă și de apărare, inteligenți creatoare desăvârșite și caractere ideale.

Popoarele cu o civilizație veche, au înțeles importanța acestei chestiuni și de multă vreme și-au îndreptat toată atenția asupra micului copil, căutând prin multiple mijloace, să asigure o dezvoltare armonioasă a tuturor germenilor cuprinși în trupul, mintea și sufletul lui.

Cunoaștem cu toții literatura bogată, scrisă anume pentru copii de diferite vârste, spre a înlesni și îndruma pe calea cea bună, pe cei ce au absolută nevoie de sprijinul nostru. Pe lângă aceste mijloace ajutătoare, educația desăvârșită a copiilor (mici) se face sistematic în școli anume organizate pentru acest scop. Această educație începe în chip temeinic din grădiniile de copii, deci dela vârsta de 4 ani.

Voiu expune pe scurt, organizația acestor grădini de copii din Belgia și Franța, pe care am avut ocazia să le cercetez de aproape, delegată fiind de Onor. Minister, căruia îi exprim și pe această cale respectuoasele și viile mele mulțumiri.

Voiu începe expunerea mea cu cele constatate la școlile din Belgia

Belgia nu are ca Franța o organizare uniformă în care inițiativa și controlul să depindă de o singură putere centrală. Statul, Provinciile și Comuna au organizații paralele, se ajută și se completează unele pe altele.

Statul are trei școli normale superioare pt. pregătirea cond. de gr. de copii la : Gand, la Nivelles și Ilasselt, iar în provinciile Brabant și Hainault sunt școli normale provinciale.

În Bruxelles și Liège sunt școli normale municipale unde se formează și se recrutează personalul didactic.

În aceste școli, titularul unei diplome de institutor nu poate fi numit imediat la un post al său ca titular. Funcționează un timp ca ajutor, înlocuitor, și primește o indemnizație zilnică. Candidează la posturile vacante numai în urma unui examen.

Municipalitatea numește institutorii, dar nu are și dreptul de a-i revoca. Controlul este făcut de un director numit „Directorul Învățământului pedagogic“.

Acest director face parte din corpul profesoral și este inamovibil.

Pregătirea corpului didactic special învățământului grădiniilor de copii este următoarea :

1. După terminarea cursului primar inferior și superior, elevele intră, la vârsta de 15 ani, în școala normală unde mai urmează 3 ani cursul fröbelian și un an de practică.

În anul I-ju al Școlii Fröbeliene se începe cu Pedagogia și Istoria Pedagogiei.

În anul al II-lea, elevele asistă odată pe săptămână la o lecție model în școala de aplicație. Lecția este ținută de profesorul de pedagogie.

În anul al treilea, fiecare elevă face o lecție pe săptămână la o școală de aplicație. Această lecție este urmărită, discutată, criticată de colegele sale împreună cu profesorul de pedagogie. Odată pe săptămână, după amiază, elevele merg la o școală primară sau la o grădiniță de copii și țin câte o lecție sub controlul institutorului respectiv al clasei.

În fiecare lună, lecțiile sunt ținute în diferite clase și aceste lecțiuni sunt urmărite de profesorul de pedagogie al școlii normale.

În anul al patrulea, acelaș program pentru lecțiile practice cu deosebirea că se țin câte două lecțiuni pe săptămână — la începutul anului — în

școala de aplicație. Fac stagiul complet de o lună la cea mai apropiată școală primară sau grădina de copii.

Scopul este de a cunoaște și însuși diferite metode care sunt absolut individuale fiecărui institutor.

Ca materii de învățământ sunt următoarele :

Literatura, Aritmetica, Șt. Naturale, Psihofiziologia, Technologia, Istoria, Geografia, Arheologia, Desemnul, Aquarele, Lucrul manual, Educația și cultura fizică (foarte dezvoltate; câte două ore pe săptămână de națiuine), Muzică vocală și instrumentală, (piano, este absolut obligatoriu pentru toate institutoarele de grădini de copii); se mai învață și Arboricultura.

Pe lângă Universitatea din Bruxelles, există un curs numit „Hautes études“ care durează trei ani și care îți dă dreptul la o licență de „Aptitudini pedagogice“. La aceste cursuri pot urma și absolventele școalelor normale.

În orașul Bruxelles mai există o școală normală numită „Școala Normală Fröbel“ pentru viitoarele institute de grădini de copii. Programul ei cuprinde o cultură generală mai vastă. Ca obiecte de învățământ sunt: Morala, Matematica, Istoria, Geografia, Șt. Naturale cu îndrumări speciale în cultura profesională, Orthofonia, Pedagogia, Pedagogia experimentală, Metodologie specială grădiniilor de copii; mai cuprinde lecțiile model, ex. practice și didactice, o cultură intensivă a noțiunilor esențiale și specifice acestui învățământ. Noțiuni practice de gospodărie și de confecțiuni. Jocuri ritmice, de cerc, desen, modelaj, îndoituri, muzică vocală și instrumentală, culturi și crescătorii diferite. În afară de aceste cursuri, elevele anului întâiu urmează cursuri de educație fizică predate de un medic.

Anul al doilea cuprinde: Extensiunea culturii generale începută în anul

întăiu și cu o importanță amplificare a culturii profesionale.

Elevele fac lecții pe 5 ori pe an, câte o săptămână, la diferite grădini de copii sub controlul institutoarei titulară la cea școală. Cursuri de igienă individuală, Hygiena școlară și Puericultura.

În anul al treilea, am putea zice că încetează cultura generală, așa încât tot timpul rămâne consacrat scopului urmărit, de a crea conducătoare cât mai abile și mai bine înarmate pentru a li se putea încredința o școală. Pe lângă exercițiile practice, mai urmează cursuri de: Morală, Datorii profesionale, cursuri de asistență socială, cu legile de protecție a copilului; despre Societatea Națiunilor, Literatura relativă la copil, Orthofonia, Pedagogia, Pedagogia experimentală, Metoda testelor, Dosar medico-pedagogic, Metodologia specială grădiniilor de copii. Exerciții practice și didactice.

Fac stagiul de 10 săptămâni în diferite școli de copii mici ale comunei, în care timp li se încredințează direcția și responsabilitatea progresului unei clase pe tot timpul stagiului.

Pe lângă toate acestea, trebuie să mai învețe:

a) Să compue și să desemneze la tablă și pe hârtie tot felul de scene copilărești, înscenarea unei istorioare, etc. Confecționarea unui album cu povești pentru secția copiilor mici, texte și ilustrațiuni, împodobirea clasei.

b) Să confecționeze materialul didactic necesar lecțiilor.

c) Să compue mici recitări, melodii însoțite de gesturi, mișcări acompaniate de piano sau vioară; toate acestea în legătură cu centrul de interes tratat în școală.

Economica domestică este în totdeauna predată sub formă de ex. practice: prepararea dejunului, hrana sugaciului, pentru copil, adult, om bătrân, sănătos sau bolnav.

Cursuri speciale de igienă; elevele petrec câte o jumătate de zi pe săptămână la leagăne, punioniere, asistă și ia note la consultațiile medicale date la spital pentru copiii sugaci, secția dermatologiei, unde și exercită efectiv igiena practică.

Viitoarea conducătoare este inițiată în cunoașterea copilului și din punct de vedere social, prin cercetarea lor la domiciliu, intrând astfel în strânse legături cu părinții. Totdeauna eleva este însoțită de o Doamnă Patroneasă sau de o infirmieră, care este însărcinată cu aceste atribuțiuni.

Un astfel de program asigură un strâns contact între conducătoare, părinți și copii, între școală și familie.

Prin urmare, conducătoarea a putut ajunge să cunoască copilul, mediul lui de acasă, să fie îngăduitoare, să-l îngrijească, să-l iubească în așa fel, încât îndrumările și educația pe care o primește copilul în școală să-i poată asigura o viață fericită, ținând seama de vivacitatea și expansiunea inerentă vârstei lui.

Grădinile de copii, în Franța cât și în Belgia, fiind socotite ca baza învățământului și deci partea esențială pe care se bazează învățământul școlii primare, li se dă o importanță și o dezvoltare cu totul deosebită din toate punctele de vedere: *al localului, al pregătirii conducătoarelor și al misiunii lor.* Fiecare școală este amenajată în modul următor:

1. Un vestiar pentru haine, care servește ca sală de așteptare părinților.

2. O sală de 10—12 m. unde este așezat pianul, mobilă indispensabilă oricărei gr. de copii, dulapurile cu jucării și cu diferite accesorii jocurilor, tablouri cu scene copilărești și jur împrejur băncuțe.

3. Mai multe săli de clasă spațioase, luminoase, bine încălzite și foarte artistice ornamentate.

4. O sală de mâncare, care servește

de cantină și pentru gustările de dimineață și după amiază, și o bucătărie.

5. O sală de consultațiuni medicale, prevăzută cu cântar, măsurători, medicamente, etc.

6. O sală pentru odihnă, cu paturi care se strâng.

7. O sală, numită Sala de curățenie cu: lavabouri, chiuvete așezate în perete, cu burete, săpun și ștergere de hârtie (care servesc numai o singură dată), bae și duș. Fiecare copil are o periuță de dinți de care se servește la nevoie dimineața și întotdeauna după ce a luat masa.

8. O cancelarie.

9. Closete mici, speciale pentru fetițe și băieți.

10. Curte sau grădină.

În sălile de clasă sunt: măsuțe individuale, prevăzute la amândouă capetele cu saltare pentru creioane, foarfeci, etc., scăunele cu rezemătoare, o tablă mare de ardezie, fixată pe perete, un perete întreg cu muralină pt. desenul copiilor.

Mici caziere fixate în perete, unde fiecare copil își ține jucăriile și materialul încredințat lui spre păstrare. Tablouri, vase cu flori, pretutindeni.

Peste tot un aranjament artistic care îți mângâie sufletul și te face să te crezi în familie.

Fiecare școală are mai multe clase. Numărul claselor variază proporțional cu populația din cartier.

În fiecare clasă numărul copiilor încredințați unei singure conducătoare este minimum 25, maximum 30 copilași.

Cum în Belgia școlile de copii mici urmăresc mai mult educația decât instrucția, — educație care se face mai mult individual — numărul elevilor este cu strictețe observat spre a putea ajunge la rezultatele dorite. Numărul școlilor de copii mici este acelaș ca și al școlilor primare, dat fiind că acolo nici un copil nu poate fi înscris la școala primară până nu prezintă o

adeverință că a urmat cursurile la o grădiniță de copii. Școala primară este deci o continuare a grădiniței de copii.

La fiecare școală de copii mici, corpul didactic este compus dintr-o Directoare și mai multe institutoare.

Sunt grădini de copii care au câte 4, 5, 6 și chiar 7 clase și câte o institutoare la fiecare clasă. Directoarea nu are o clasă pentru ea, dar nu lipsește din nici una, supraveghează, conduce, întocmește programul și orașul în școala pe care o conduce, se îngrijește de materialul necesar școlii și de serbări pe care le face de comun acord cu tot corpul didactic al școlii. Tot ea conduce și lucrările de cancelarie.

Personalul de control se recrutează dintre conducătoare, care au la bază titluri academice, lucrări didactice, o experiență mai îndelungată. În urma unui concurs sunt numite inspectoare de grădini de copii și sunt inamovibile.

La toate grădinițele de copii funcționează o cantină unde copiii primesc la ora 10 a. m. o supă de zarzavat caldă; la ora prânzului un fel de mâncare din carne cu zarzavat și un desert — gris, orez cu lapte ori fructe; la ora patru d. a. o felie de pâine cu șocolată, marmeladă, etc.

Toate cheltuielile pentru întreținerea și alimentarea acestor cantine le suportă comuna. Este gratuită masa pentru copiii lipsiți de mijloace, iar copiii care stau departe de școală, sau ai căror părinți sunt ocupați în fabrici, capătă hrana în schimbul sumei de 1-50 fr.

Cu toate că localurile grădinițelor de copii sunt spațioase, cu clase nume-

roase, construite după ultimele cerințe moderne pedagogice, comuna din grija părintească ce o are pentru aceste școli, are autobuze speciale cu care transportă zilnic pe toți copiii, începând de la 1 Aprilie—15 Iulie, afară din oras, în niște parcuri spre a ține școala în aer liber.

În acele parcuri, sunt amenajate galerii acoperite pentru intemperiiile vremii, unde copiii își continuă educația și instrucția începută în școlile din oraș, respirând în același timp un aer curat atât de necesar dezvoltării lor fizice.

Copiii petrec ziua întreagă în aceste parcuri, adică de la ora 9 a. m. până la ora 6 p. m., când sunt conduși la școală, sub supravegherea institutoarelor și redacții părinților, care atunci au părăsit lucrul din fabrici. Ei își regăsesc copiii veseli, bine nutriți, părliți de soarele dător de sănătate și ocrotiți de neajunsurile străzilor.

Iși poate oricine imagina ce rezultate uimitoare pot da aceste grădini de copii, astfel organizate! Plăcerea populației școlare, care este formată din copii din toate clasele sociale, se dezvoltă aci, ca într-o familie mare, găsind tot ce le este necesar. Am avut plăcerea și surprinderea să constat cum comuna face orice sacrificiu și nu pregetă nimic de a veni în ajutorul copiilor națiunii, conlucrând astfel de comun acord cu corpul didactic la marea operă a educației.

Zoica Boerescu

Directoarea grădiniței de copii
a Societății pentru cultura
poporului — București. ☐

SCHIȚĂ MONOGRAFICĂ ASUPRA LUJERDIULUI — SOMEȘ.

(In amintirea unor dragi „scinteite“)

„Din bătrâni așa am auzit că săți împărății să bat după Ardeal; în Ardeal îi sare, în Ardeal îi aoru, în Ardeal îi, și țară bună ca Ardealu nu-i, și sat bun ca Lujerdiu“ (Maria Kogojun. 92 ani)

Infățișarea geografică. Dela Iclod, (valea Semeșului Mic) 9 km. dacă mergi spre NW. ținând valea Lujerdiului, dai de satul *Lujerdiu* *). Dealurile ce se sfârșesc deodată în valea largă a Someșului, privindu-le înapoi, (NW.) se prelungesc în cotituri — lăsând la schimbarea direcției lor, la adăpost, satele. Aci, printre versantele complet despădurite ale văii, curge un fir de apă ce mai înviorează puțin aspectul destul de monoton al regiunii — iar drumul ține valea mergând paralel sau împleindu-se la poduri. Un lucru se impune cercetătorului dintr'odată: valea aceasta constituie în mic, ceea ce e *valea Someșului în mare*: cu valea ei largă, cu lunca ei bogată. *Valea Lujerdiului* ține proporția aceasta de vale *secundară*. Pe când în valea Someșului ploaia cade mai bogată, în acestelalte, ea se abate mai rar. Din această cauză dela Lujerdiu în sus, Teolțiu, pepenele — zemoșii nu se mai cultivă. Populația cu cât merge mai în sus, cu atât e mai lipsită. Se poate striga deci:

„nu mă da maică la deal
că să face grîu rar —
și iarba numai șuvar;
și mă dă maică la șes
că să face grîu des
și iarba numai ovăz“.

(v. materialul folcloric la sfârșit).

Localnicul poate spune: „la deal di la noi, în sus, vine loc *pădureț* — și e mai *rece*. Aicea-i locu mai fierbinte. Oamenilor din satele N-vestice, li se zice „*pădureni*“.

În ceea ce privește mișcarea *atmosferică*, s'a observat că „vîntu hăl mai mult bate tot dila sfințit. Ș-atunci cînd bate vîntu dila sfințit, vine tot a secetă. Cînd are să să-nceată, să-nceată cu ploaie. Și vîntu din jos, dinspre Răsărit, ala aduce ploaie, totdeauna mai multă“. Aceasta din cauza văii largi a Someșului cu apă multă și a dealurilor dimprejur ce ajută condensarea vaporilor. Vîntul bate pe vale'n jos NW-E. „Cînd e secetă mare, pă ceri e raze dă nori albi. Atunci cit dă curînd să-ncepe ploaia“.

În legătură cu mișcarea atmosferică în trecut, sunt interesante relațiile ce urmează ale unui țaran: „mai nainte o fost ani ploioși — și pîntu-acea s-o tras oamenii la deal — ca să nu-i năvălească apa. Unde e făgădau-a fost

*) Numele unguresc e „*Lozsárd*“, și a trecut prin mai multe faze (forme) de pronunție: Lwsath, Losad Wolachalis, Losad, Losard, Lozard, Rosald, Losárd, Luzsárdya. Acestea evident sunt forme *oficiale* — transcrierea variind cu anii. Numirea, (vezi *Kadar József*, Monografia Jud. Solnoc Dobăca (în ung.) 1901) se crede că vine dela slav. „lašad“, care însemnează așezământ de cai, „mănzărie“. Ștefan Metes, („Școale de Zugravi. Breslele zugravilor și pictoriilor. Anuar. Comis. Mon. Istorice 1926—28, p. 114) crede ca *Lujerdiu* e numele unui oarecare „*Tușirdea*“. Presupunerea aceasta pare mai acceptabilă.

trestie — n-a fost deloc căsi“ („făgădăul“ este în mijlocul satului). Această aserțiune populară, pare a fi adevărată. În sat am avut până de curând două mori: una de apă și una de „foc“. Astăzi avem o singură moară, „de foc“. Situația umidității văii Lujerdiului, e următoarea: vara aproape seacă în întregime. Oamenii duc cânepa cu carul la *Someș* pentru topit. O lasă acolo, și-o aduc într'un târziu iarăș cu carul. Cantitatea de apă curgătoare este așa de redusă în timpul verii, încât, din mijlocul văii crește de-a dreptul trestie. Locul de scurgere al văii e îngust — cam de 1½ lărgime și acoperit cu vegetație caracteristică acestor văi: ierburi și tufe de salcie mică. Treptat sălciiile se măresc. Satul *Inău* este umbrat de pomi: salcâmi („acăți“) și pruni mai ales. Paralel cu vegetația mai mare și mai bogată, și valea se deschide mai mult, așa încât, să n-o poți trece dintr'o săritură cu ajutorul unui băț. „*Griiele*“ sunt învecinate pe de o parte și pe de alta a văii, cu ierburi și cu fășii („table“) de porumb („mălai“).

Mișcarea apei curgătoare a văii Lujerdiului în dreptul Inăului, este cu totul înceată — panta fiind cu totul redusă. Cultura cerealelor se face *constant* de-alungul cursului văii. Privitor la locul de pus cânepa, se preferă „*ritul*“ din imediata apropiere a apei (adică pământul cel mai bogat în materii organice) — iar fertilitatea pământului scade cu cât se ridică locul. În lături, de pe la jumătatea versantelor văii locul arată desgolit, iar din loc în loc, din umerii acestor dealuri, se scoate și piatră de construcție — sunt deci „băi“. De-asupra de tot, avem iarbă mărunță cu loc de pășunat pentru vite („legheleu“). Uneori pășunea coboară până lângă drum de tot, ceea ce arată că locul este impropriu în mare parte unei culturi intensive, dar mai ales extensive, fiind mărginită aceasta de sărăcia locului.

Astfel, ordinea vegetației e distribuită după forma și fertilitatea locului. „*Rit*“, loc de luncă: grâu, ovăz, secară, trifoi, lucernă, porumb — acestea se îngrămădesc fără ordine, numai pășunea este deoparte, rămânând ca celelalte să-și dispute întâetatea pentru locul șes. Totuș, tablele sunt dispuse în două forme: de-alungul apei formând cu aceasta planuri paralele (și cu drumul), și perpendicular pe drum (și în asest caz și pe apă). În cazul întâi prima „*tablă*“ ar fi lipită de drum cu toată lungimea sa, pe când în celălalt caz, tabla vine sprijinită pe drum (sau apă) cu unul din capetele sale înguste. Amândouă cazurile sunt observate în această parte. În general, valea e *relativ* acoperită cu vegetație și cu toate că lipsită de apă în cursul verii, în cea mai mare parte, ea are totuș mlaștini (loc apătos. „*Ritu Birlii*“ de ex. (312 m.) în NW. satului, la îmbucătura *Morău-Birlea*) unde terenul prezintă scufundături de unde apa cu greu poate să-și facă drum. Proportional cu apa de ploaie și cu relieful (*modelat*) al acestori locuri, avem puține scurgeri care ar putea să dea loc la pârae. Dealurile sunt nivelate complet, (în stare de bătrânețe) așa că apele nu au loc și timp să-și formeze pârae. Cel mai înalt dintre dealurile ce se ridică în SW. satului e de 473 m., iar în N. satului altitudinea maximă e de 491 m., lăsând în altitudine *relativă* 135—140 m. față de nivelul de bază al văii Lujerdiului în dreptul satului (350 m.). Soarele petrece valea proptindu-se mai cu putere în partea de NW., unde avem „*fața*“ și semănăturile cele mai multe. Iar partea din hotarul satului care stă mai mult în umbră (SW), ia numirea de „*dos*“.

Un punct destul de important în rânduirea vegetației față de loc, este și *pădurea*. Astăzi mai sunt câteva pâlcuri de copaci (salcâmi și stejari mărunți) în SE. și N., (propriu zis resturi de tufiș). Cu toate acestea, *numiri* și *locuri* arată că pădurea a avut o întindere cu mult mai mare. „*Fruntea copacilor*“,

„Lazuri“, sunt urme rămase moștenire a locurilor împădurite. Din 2291 jugăre — totalul suprafeței satului *Lujerdin*, 50 ha abia sunt ocupate de pădure. Bătrânii spun că pe locul unde astăzi este înălțată biserica de piatră, a fost pădure mare. „Așa am auzit din bătrâni, o fată a făcut biserica... o fos pădure mare, acolo“, etc. — (sune „*lelea Maria*“ Rogoian). Din neobișnuință, mai de mult, se spune că „mălaiu“ era copt în „foc“ — nu se cultiva grâu de toamnă. Imașul ocupa un spațiu cu mult mai întins decât astăzi: „*de la Te-meteu, pînă la Morău*“. „Continitu“ era *imaș* tăta vara“ (astăzi desțelenit).

Din cele ce au urmat se vede că avem un spațiu restrâns ce nu se bucură de o umiditate mai mare, și în afară de locul de pe lângă apă. (*riturile*) restul e pământ „*slab*“. Timpul nu e prea darnic, cu toate acestea, *atențiunea* se îndreaptă spre *agricultură*. Miercuri după Rusalii, țin „*de ghiață*“. La Rusalii iese popa, slujește popa la *hotar*. Duc apă, sare — o slujește și-o dau la *vite*; apoi o pun în isvoare ca să fie mai curată apa. Fiecare an odată iese la Rusale și pentru ghiață. Se obișnuiește și „*păpălugăra*“ în ziua de Ispas — pentruca să provoace ploaia, cea atât de binefăcătoare unui ținut atât de dornic de apă. ”

(I. Ch.)

(Va urma).

TULBURĂRI VIZUALE LA ȘCOLARI.

Școlarul din cauză că trebuie să puie în mobilitate continuă două funcțiuni principale ale ochiului: *acomodajia și convergența*, e amenințat a-și slăbi vederea.

Mulți au credința că școala face pe individ *miop* sau că mărește gradul existent de miopie. Incontestabil că viața de școlar contribuie în mare parte la producerea și agravarea miopiei. Din această cauză se impune să se ia măsuri de *igienă școlară* și în acest sens.

Din interesanta lucrare: „*Hygiène de l'oeil*“ (Igiena ochiului) de A. Trouseau (Paris) aflăm că *gradul și procentul de miopie crește în raport direct cu gradul de școlaritate*. Un medic afirmă că o statistică făcută de el arată că 18% dintre elevii externi sunt miopi, iar dintre cei interni 33%.

Nimier conchide că: „Examenul funcțiilor vizuale și corecția viciilor de refracție prezintă o importanță specială la tinerii ce se prepară pentru școlile militare. Dacă autoritatea civilă com-

petinte ar binevoi să prescrie măsuri în acest sens, ea ar evita ca interesele cari nu au funcția vizuală dorită să-și mai piardă timpul pentru o preparare inutilă. Ea va face ca miopia să se exagereze în așa grad, că sigur va fi refuzat la examenul medical de admitere la concurs. În fine ea va lucra în interesul social și național.

O *cauză* principală a miopiei e *privirea de aproape* la lucru, citit și scris.

Referindu-ne la *individ*, declarăm că factorul principal al miopiei e *ereditatea, predispoziția*. Din aceste considerațiuni rezultă că măsurile de profilaxie oculară nu vor fi eficace, decât dacă vor fi aplicate cu severitate și continuate neîntrerupt la mai multe generații.

Pe noi ne interesează însă cari sunt măsurile și condițiunile de igienă ce se impun vieții școlare pentruca miopia să nu ia locul unei vederi bune, sănătoase a școlarilor. Măsurile acestea se referă la; 1) *Însăși clădirea școlii* și 2) *la școlar*.

Clădirea școliei.

A) *Luminatul.* Lumina proastră, insuficientă, e foarte vătămătoare ochilor copiilor de școală. Ea obligă pe școlari să-și apropie ochii prea mult de obiect sau invers. Cu alte cuvinte ea obosește acomodarea și convergența oculară. O clasă e bine luminată, atunci când poți citi în orice parte a ei la o distanță de 30 cm. cele mai fine caractere depe tablele de oftalmologie (știința bolilor de ochi), ale lui Weckers (0,50).

Lumina naturală, școlară, ce vine de sus, din tavan, e cea mai bună. Se preferă lumina venită din partea stângă a clasei. În felul acesta, brațul drept al școlarului nu face umbră. Lumina nu trebuie să vie nici odată din față. Ea obosește, enervează și strică ochilor.

Dintre metodele artificiale de iluminat, artificial e cel electric cu oglinzi concave deasupra izvorului de lumină.

B) *Orientarea* cea mai bună a școliei este SE. Să se evite orientarea nordică, căci acea școală va fi întunecoasă, umedă, rece, neigienică. Ar fi bine ca în jurul școliei să nu fie clădiri mari cari să-i fure lumina necesară.

C) *Ferestrele.* Înălțimea ferestrelor să fie egală cu $\frac{1}{2}$ lărgimei clasei. Pot să se apropie de tavan, dar dela pardoseală să fie ridicate 1,30 m. În modul acesta razele luminoase nu se pot reflecta puternic de jos în sus, în ochii școlarilor. Dimensiunile să aibă față de mărimea clasei proporția de 1:4.

D) *Pereții* să fie vopsiți cenușiu curat.

E) *Mobilierul* să nu permită elevului o apropiere mai mare de 32 cm. de carte sau caiet, dar să-i permită să-și ia poziția bună a corpului, în deosebi a capului și brațelor. Școlarul atunci va sta bine când $\frac{1}{2}$ super. a trunchiului va fi dreaptă, capul puțin înclinat înainte, tălpile să atingă bine pardoseala, antebrațul drept să fie rezemat la scris, iar cotul liber. Băncile

trebuie să fie corespunzătoare vârstei școlarilor.

Înălțimea băncii $\frac{2}{7}$ din lungimea corpului școlarului; Lărgimea băncii $\frac{1}{5}$ din lungimea corpului școlarului. Distanța între masa și banca propriu zisă să fie $\frac{1}{8}$ din lungimea corpului școlarului respectiv. Masa băncii să fie de 40 cm. largă și cu o înclinație de 15 grade. Fiecărui elev să i se rezerve pe bancă un loc, minimum de 65 cm.

Școlarul.

A) *Dintre metodele de scris* pe care trebuie să le întrebuițeze școlarul se pare a fi cele mai bune: 1) *scrierea dreaptă* 2) *stenografia* 3) *dactilografia*.

B) *Metodele de citit.* O carte didactică e bună — din punctul nostru de vedere — atunci când luminându-i *paginile* cu o lumânare la o distanță de 70—80 cm. *literile* apar încă ligibile. *Hârtia* să fie destul de groasă pentruca literile să nu apară pe fața opusă.

Literele să fie caracteristice. Să nu se confunde între ele ca de pildă e cu a.

Se recomandă literile *grase* iar distanța între ele să fie destul de mare. Înălțimea minimă a fiecărei litere să nu fie sub un milimetru jumătate. Lungimea liniilor de text să nu fie mai mare de 8 cm., iar spațiul dintre linii să nu fie mai mare de 3 mm.

Chestiuni generale.

Copilul să nu fie dat la școală înainte de 6 ani. Școlarul va începe să citească întâi bine, apoi după un an să înceapă să învețe să scrie (recomandă Dr. Trousseau) și direct cu cerneală pe hârtie, nu pe tăbliță.

La începutul fiecărui an școlar, medicul școlar trebuie să examineze vederea școlarilor și să dea sfaturi învățătorilor cum să așeze copiii în bănci, dar mai ales va îndepărta pe cei cu boli de ochi contagioase ca: trahomul (conjunctivita granuloasă - frecventă printre Evrei), încă de pe băncile șco-

lilor normale credem că e bine ca viitorii învățători — pe cari noi îi considerăm prețioși auxiliari ai medicului la sate — să fie inițiați în chestiunile *absolut practice* de igienă generală și școlară în special.

Fiecare școală normală să aibă în muzeul său și tot cece se referă la problema capitală a igienei școlare.

Dr. Od. Apostol
Cluj

CONCRETIZAREA NUMERELOR MARI.

În cronică revistei noastre, s'au dat câteva date interesante despre bogățiile țării. Ca Români și ca învățători mai ales, trebuie să cunoaștem bogățiile țării: trebuie să le facem cunoscute copiilor, trebuie să lucrăm pentru sporirea lor. Datele din cronică amintită pe lângă indemnul ce ni-l dau, mai au un folos. În clasa III-a primară, trimestrul I, se învață clasa miilor și a milioane. Ca variație stărnitoare de interes, dacă învățătorul în loc să dieteze copiilor — pentru exercițiu — numere care nu spun nimic, i-ar pune să scrie datele acestea care ne fac cunoscute bogățiile țării. Și cel din urmă elev din clasă s'ar osteni să le scrie fără greșală. Și câte gânduri frumoase s'ar putea trezi în sufletul copiilor, cu ocazia scrierii acestor numere!

Totdeauna am purtat grija mijloacelor prin care am putea face pe copii să cunoască cât mai intuitiv conținutul numerilor mari, prin care am putea face cât mai plăcut exercițiile de numărare, scrierea și citirea acestor numere.

În acest scop, anul acesta *într'o oră*, copiii din cl. III-a au fost puși să numere — în cea mai mare tăcere — boabe de fasole. La sfârșitul orei, făcându-se socoteala au văzut că douăzeci de copii au numărat abia 25.000 de boabe. Pornindu-se de aci, se poate face socoteala timpului ce s'ar întrebuința pentru numărarea unor sume din ce în ce mai mari.

În regiunile unde sunt nuci, mere, castane multe, se poate număra *odată* câte intră într'un kg. sau într'un dubludecimaltru (măsură obișnuită pentru fructe în părțile acestea) și apoi în câți saci, căruțe sau vagoane se pot transporta sume mari de astfel de fructe.

În regiunile cu pepeni mulți — pornind dela numărarea pepenilor ce se pot duce într'o căruță, putem socoti cât e de lung șirul de căruțe care transportă pepenii ce urmează să fie încărcăți într'un vagon (cam 2—3000 pepeni) și câte vagoane de marfă ar trebui să aibă trenul care să transporte spre exemplu un milion de pepeni.

În numărul trecut al revistei, au fost publicate date foarte interesante cu privire la greutatea pe care o are: în argint, aur și bilete de bancă un miliard.

Tot în numărul prim al revistei e publicat numărul locuitorilor din diferitele provincii ale țării, după recensământul din 1930.

Un exercițiu minunat pentru scrierea și citirea numerilor și o adunare cu numere mari. Suma ar interesa pe copii și n'ar uita ușor numărul locuitorilor României Mari, populația provinciei din care fac parte, care e cea mai populată dintre provincii, etc.

Pentru a se putea vedea cam cum putem proceda când voim să facem înțeles pentru copii conținutul numerilor mari, am hotărât să facem loc în paginile acestei reviste planului dezvoltat al unei astfel de lecții.

Dacă aș ști că elevelor mele le fac o cât de mică plăcere dându-le posibilitatea să mă asculte în felul acesta, aș sacrifica bucuroasă din puținul meu timp liber, ca să stau mai des de vorbă cu ele.

Concretizarea numărului 350.000.

Ascultare. Am auzit că voi ați învățat să numărați până la 350.000. Scoateți caietele de clasă și scrieți numărul acesta. Cine e gata întâiu, iese să-l scrie și la tablă. Priviți cu toții la tablă! Cine n'a scris așa, să îndrepte. Cu câte cifre scriem sutele de mii? (cu 6 cifre). Să citească cineva numărul începând dela dreapta! Ce formează unitățile, zecile și sutele de mii? (clasa miilor).

Cifra 5 ce fel de unități ne arată? (zeci de mii). Scrieți deoparte numărul de unități pe care ni-l arată cifra 5, când este scrisă în locul acesta! (50.000).

Să citească cineva numărul începând dela stânga.

Să citească cineva unitățile cari lipsesc.

Din câte clase de unități este format numărul acesta? Din câte clase de unități e format orice număr de sute de mii?

Scrieți un număr de sute de mii — din care le-ați învățat — și din el să lipsească sutele de mii — (nu se poate). Cari unități pot lipsi dintr'un număr de sute de mii? (Toate, afară de sutele de mii). Scrieți un număr de sute de mii din care să lipsească numai miile! Se scrie și la tablă — se corectează. Altul din care să lipsească sutele! Se corectează.

Introducere. Până la ce număr ați numărat cu D-ra? (350.000). Când erați în cl. I și în cl. II voi numărați bile, bețișoare, castane. Acum ce-ați numărat ca să ajungeți la 350.000? (nimic). De ce oare? N'a vrut D-ra să vă aducă? (n'are atâtea lucruri). Dar ce v'ar fi putut aduce D-ra în clasă, ca să numărați 350.000 (... bani). De unde ar fi putut lua D-ra atâtea bani? Dela o bancă sau dela un om bogat. Deși băncile mari au capitaluri și mai mari decât 350.000, s'ar fi putut prea bine ca D-rei să nu-i poată da casierul băncii suma aceasta. Gândiți-vă, de ce oare? (Nu ține atâtea bani degeaba în casa băncii — îi dă cu împrumut — face afaceri cu ei). 350.000 sunt bani mulți, copii! Și cine are bani mulți, știți voi cum îi rânduiește ca să-i poată oricând socoti ușor? (În pachete pe care le înfășoară cu bandă de hârtie, pe care e scrisă suma). Să zicem că banii sunt rânduși în pachete. Când poate casierul să socotească mai repede ce sumă de bani are în casă? (Când are pachete mai puține). Ca să aibă pachete mai puține din ce fel de hârtii trebuie să le facă? (Hârtii de câte o mie) Aceasta ce este? (Hârtie de o mie de lei). Ce hârtii de bani mai avem noi? (De 500, 100).

Tratare. Să facem și noi munca pe care o face casierul. O putem face, ce ziceți? Cum? (Numai cu mintea). Avem suma de 350.000 în hârtii de câte 500.

Câte hârtii de 500 fac 1000 lei? (Două) Câte hârtii de câte 1000 sunt într'o 100.000? (100) Dar de câte 500 câte vor fi într'o 100.000? (200).

În 350.000? ($600+100=700$ hârtii de câte 500). Dacă pune într'un pachet 20 hârtii de câte 500, pe banda cu care-l înfășoară ce sumă trebuie să fie tipărită? (10.000). Câte pachete de câte 10.000 poate face casierul din cele 700 de hârtii? Ca să putem afla, ce socoteală trebuie să facem? (împărțire) ($700:20=35$) (socoteala se face oral).

Deci casierul va avea în cassa de bani câte pachete de câte 10.000? (35) Și ce sumă de bani are în aceste 35 pachete? (350.000) În ce ar fi putut D-ra aduce banii, dacă i-ar fi dat casierul? (În geantă, bine umflată, sau într'un geamantan cu care plecăm când nu trebuie să luăm cu noi prea multe lucruri. Și știți voi cum umblă cineva care are la el o sumă atât de mare de bani? (Cu multă grijă). Și în ce timp? (Ziua) Bieții casieri ce grijă au totdeauna în sufletul lor! Și cine mai poartă în suflet mult de tot grija banilor? (Cei bogați și cei sgârșiți). Ei, dar a sosit D-ra gâfâind cu geanta de bani. Voi ce trebuie să faceți ca să știți câți sunt? (Să-i numărăm) Fiindcă nu-i avem, nu-i putem număra, dar putem socoti cât timp ne-ar trebui să-i numărăm.

Banii sunt în ce fel de hârtii? (De 500). Și câte hârtii de 500 sunt? (700). Gândiți-vă puțin în cât timp am putea număra banii! (3 pachete pe minut). 30 pachete în câte minute le putem număra? (10 minute). Câte pachete mai avem de numărat (5 pachete) (12 minute ne trebuie ca să numărăm 350.000 în hârtii de câte 500 lei). Dar ca să numărăm din una în una, cum putem socoti — cât timp ne trebuie? (Socotim întâi cât timp ne trebuie ca să numărăm până la 500 — (8 minute) și apoi de 700 ori acest timp (aproximativ 10 zile numărând fără întrerupere câte 10 ceasuri pe zi). Acum vă dați

mai bine seama, cât e de mare numărul 350.000 și de ce n'ați putut număra în clasă.

Ce fructe se vând acum pe la colțul străzilor? (Castane) Care dintre voi știți cum se vând castanele? (48 lei Kgr.) Ce sunt aici? (Castane). Cât am oare în punga aceasta? (1 Kgr). Cam câte castane sunt într'un Kgr. după părerea voastră? (Să le numărăm) 70 castane. În ce se aduc castanele? (În saci) Într'un sac mare câte Kgr. încap? (100).

Câte castane sunt într'un sac de 100 Kgr.? (7000 castane) Cum judecăm? ($70 \times 100 = 7000$) În câți saci încap 350.000 castane, cum putem socoti? (Se face scoteala oral) (50 mii încap în 7 saci și rămân 1000 castane. O sută de mii încap în 14 saci și rămân 2000. 300.000 încap în 42 saci și rămân 6000 castane. 50.000 în 7 saci și mai rămân 1000 castane și cu 6000 tocmai 7000 cât încap într'un sac.

350.000 castane încap deci în 50 saci.

Dacă un sac cântărește 100 Kgr. câte sute de Kgr. vor cântări toți sacii de castane? (5000 Kgr.).

O cantitate așa de mare de castane cu ce s'ar putea transporta? (Cu trenul) Dacă le-am răsturna într'un vagon de marfă cât ar umplea din vagon? (jumătate de vagon) Într'o jumătate de vagon sunt deci 350.000 de castane mari. Câți castani ar trebui să aibă cineva ca să poată culege atâtea castane? 50 castani mari sau 100 castani din aceia cari fac castane mici. Din o livadă întreagă de castani am putea culege 350.000 castane.

Pe unde cresc castanii în țara noastră? (Baia Mare, Satu Mare).

Până la gară cu ce-ar trebui să aducem castanele? (Cu căruțele) Câți saci se pot pune într'o căruță? (10 saci) Câte căruțe ar trebui pentru transportarea celor 350.000 castane? (5 căruțe) Câte Kgr. ar transporta fiecare căruță (1000 Kgr.) (5 căruțe încărcate cu câte 10 saci).

Incheiere: Câte hârtii de 500 sunt în 350.000 (700) Cât timp ne trebuie ca să le numărăm? (Cam 12 minute). Dacă banii ar fi în hârtii de o 100, cât timp ne-ar trebui pentru număratul lor? (un ceas). Și dacă am avea 350.000 în monede de 1 leu, în cât timp i-am putea număra (10 zile câte 10 ceasuri pe zi).

Dață am avea castane, în câți saci le-am putea pune? (50 saci mari) Cât cântăresc sacii cu castane? (5000 Kgr.) Cât dintr'un vagon mare de marfă am umplea răsturnând 350.000 castane? ($\frac{1}{2}$ vagon). Din câți castani le-am putea culege? (cam 50 castani) Câte căruțe le-ar putea transporta până la gară? 5 căruțe câte 10 saci — (presupunând că fiecare căruță poate duce 1000 Kgr.).

Notă. Lecții în felul acesta trebuie făcute cel puțin pentru concretizarea numerelor: 10.000, 100.000, 500.000 și 1.000.000.

Intâmplător — copiii se găseau la 350.000, când eu am făcut lecția de mai sus.

A. Iencica.

Pagina juridică

Criteriul ordinii de preferință în materia transferării învățătorilor. — Inalta Curte de Casație s. III soluționând Sâmbătă 10 Oct. a. c. procesul de contencios dintre recurentul Minister al Instrucției Publice și intimata d-ra Lucia Bogza, învățătoare din Roman, a statornicit o interesantă jurisprudență în materia transferărilor în corpul didactic.

*

Speța e următoarea:

D-ra Bogza a cerut să fie transferată din postul său dela școala locală „Elisabeta“, în cel devenit vacant la școala — tot locală — nr. 3 de fete.

În sprijinul acestei cereri a invocat actele, notele, studiile de speciaitate și avizul conform al inspectoratului de rezort.

Ministerul însă — trecând peste această cerere — a transferat pe o altă postulantă, d-ra Aurora Daiciu, cu toate că sub raportul notei de calificare aceasta era inferioară celei dintâi.

D-ra Bogza a făcut împotriva acestei măsuri, acțiune în contencios.

A susținut, că procedul e ilegal, — că art. 119 și 126 din legea învățământului primar au fost nesocotite și că, potrivit acestor texte, criteriul ordinii de preferință fiind calitatea notei calificative a petiționarei, iar acest criteriu însuși fiind obligatoriu autorităților și nu lăsat la aprecierea Ministrului, nerespectarea lui atrage nulitatea măsurii luate cu călcarea acestui criteriu.

Curtea de apel din Iași — pentru aceste temeuri — a admis acțiunea și a anulat actul de autoritate atacat, deci a declarat nevalabilă transferarea la postul dela școala Nr. 3.

Ministerul făcând recurs, procesul s'a judecat din nou la Inalta Curte s. III.

Dar recursul a fost respins ca nefundat, confirmându-se decizia atacată și temeiul ei.

*

Am publicat această jurisprudență pentru că adeseori învățătorii, cu prilejul transferărilor, nu pot fi satisfăcuți de către autoritatea școlară, căci cererile lor nu sunt întocmite conform dispozițiilor legii și Regulamentului.

În cerere învățătorii trebuie să arate gradul, data de când se găsesc în acel grad, media obținută, anii de serviciu.

Pentru motivarea intereselor familiare și materiale, petiționarii sunt obligați să atașeze acte, căci simpla afirmare din cerere nu este suficientă.

Autoritatea școlară din pricina cererilor întocmite greșit, poate să nedreptățească pe unii petiționari, cari apoi prin proces vor să-și revindece drepturile lor, cauzându-și spese și venind în conflict cu autoritatea superioară.

Fiecare petiționar pentru a evita neplăcerile, trebuie să se conformeze prevederilor art. 126 din Lege și 239 din Regulament și să insiste asupra respectării drepturilor sale numai dacă îi dă drept Legea, fără să recurgă la intervenții lăturalnice.

Jurisprudența Curții de Casație lămurște și temeinicia art. 243 din Regulament.

La epoca transferărilor vom reveni asupra acestei probleme, punând în ansamblul ei problema transferărilor în învățământul primar.

(C. I.)

TEXTUL DE PREGĂTIRE.

Legea obligă pe învățătorii începători, ca în cei 3 ani de funcționare, până la prezentarea la examenul de definitivat, să scrie zilnic în formă de schiță — lecțiunile pe care le fac.

Unii învățători rezolvă foarte simplu această obligație a legii, împrumutând dela alți colegi cari au trecut examenul de definitivat caietele lor de schițe, pe care apoi le copiază fără nici o remușcare sufletească.

Nu sunt puțini nici aceia cari schimbă numai eticheta depe caietul altui coleg, și cu ocazia examenului îl prezintă ca pe o muncă a lor. Aceștia procedează ca elevii fără tragere de inimă la desemn, cari cer celor conștiincioși, după ce au prezentat desenele profesorului, să le dea și lor câteva desene după care șterg cu grija numele și-l scriu pe al lor.

Dacă învățătorii tineri ar cerca să-și examineze conștiința când procedează cu atâta ușurință, ar vedea că se înșeală pe ei, că își fac un rău care are urmări pentru tot restul carierii, căci primii ani când pot munci cu tot entuziasmul, neavând greutăți familiare, nu se mai întorc niciodată.

Sunt și unii cari scriu regulat planurile de lecțiuni, dar le întocmesc așa că au câștig prea mic, de multe ori niciunul. Cele mai multe din lecții încep în felul următor: Printr-o conversație cu copiii ajung la subiectul lecției. Dar care e punctul pe plecare al conversației, spre ce țintește ea... nimic!

Când lecția trebuie împărțită în unități metodice, se mulțumesc să scrie numărul acestora, în loc să arate în ce fel au formulat ideile principale din fiecare unitate metodică.

Unii trec e drept și ideile principale, dar întrebunțează în formularea lor stilul indirect. În felul acesta, nu ușurăm prea mult înțelesul și păstrarea lecției.

La aplicare, chiar când aceasta trebuie să fie practică, vezi scris: „Se citește lecția din carte“.

Citirea lecției din carte, de cele mai multe ori, nu constituie o aplicare, ci e un exercițiu de citire mai mult.

În aplicare trebuie să arăte lucrările pe cari le vor face copiii în legătură cu lecția — în ora aceea și în cele următoare.

Din aplicare, trebuie să se vadă cum și în ce măsură învățătorul face legătura între școală și viață.

Noi sfătuim pe învățători să-și pregătească planurile lecțiilor cu toată tragerea de inimă, silindu-se să le scrie și frumos și să indice cel puțin scopul fiecărei lecții, materialul intuitiv și momentul când s'a întrebunțat.

Dacă la acestea s'ar adăuga metoda didactică și forma de învățământ potrivite lecției, precum și principiile didactice ce voințește a realiza, ar fi și mai bine.

Ca înșirarea acestor mijloace de procedare să nu devie o simplă formă, trebuie gândit și adăugat și în plan felul cum se poate mai bine realiza fiecare din principiile didactice enumerate.

Orice lucrare — întocmai așa cum se face cu elevii pe tabla clasei — trebuie să fie trecută și în plan. Desenele, hărțile, îndoiturile din hârtie, figurile decupate, etc. să fie atașate la plan.

Meșteșugul de a preda nu este de loc ușor. El necesită o continuă perfecționare. Cultura generală și cea profesională sporite mereu, înlesnesc mult munca învățătorului care vrea să-și desăvârșească meșteșugul predării.

Dar mijlocul care îl ajută mai mult, este munca din școală, însă munca pregătită foarte conștiincios, mai ales în primii ani. Aceasta a fost și intențiunea legiuitorului când a cerut să se

facă și în scris p'anurile lecțiilor din cei dintâi trei ani de activitate.

Cu trecerea planului în caiet, munca învățătorului cu dor de desăvârșire — nu a luat sfârșit.

Planul trebuie revizuit neapărat după lecție și subliniate părțile din el bine gândite, iar pe marginea caietului notate: rezultatul lecției, piedecile întâmpinate, întrebările copiilor, ajutorul ce i-au dat sugerându-i poate unele adausuri sau chiar un punct de plecare al lecției mai potrivit, o lucrare sau un desemn mai mult gustat de ei.

Numai în felul acesta, vor ajunge învățătorii din ce în ce mai îndemânațeci în meșteșugul predării, activitatea din clasă nu-i va plictisi niciodată, vor gusta bucuria pe care o dă munca împlinită conștincios, iar din vremea liberă, din ce în ce mai redusă diu cauza greutăților familiare, munca din școală le va răpi tot mai puțin timp, căci le va fi deajuns câteva minute de *gândire numai* asupra lecției și punctelor mai de seamă ale ei.

Învățătorul cu dor de desăvârșire rămâne cu sufletul mereu tânăr și plin de căldură. Ceilalți sunt și rămân toată viața niște suflete uscate, care nu pot încălzi sufletele setoase de a afla ale elevilor lor.

Afară de caietul de schițe, pe care îl va avea în fiecare zi pe masă, în clasă, pentru a-l putea semna personalul de control, învățătorii e bine să mai aibă și un alt caiet pentru *însemnări zilnice*. În acest caiet se vor nota impresiile avute la luarea clasei în primire, atmosfera din primele zile, observații asupra școlarilor în general, (ex. cu privire la vocabularul lor, cât e de dezvoltat simțul realității, procesul de asociație, etc.) gândurile sugerate de activitatea din clasă, dispoziția sufletească a clasei și a învățătorului însuși, pricinile în variația acestei dispoziții. Tot în acest caiet va trece scopul ce dorește să atingă în ce privește educația și instrucția copiilor ce

conduce, mijloacele de întrebunțat pe care le crede mai potrivite, iar la intervale de timp progresul realizat, sau piedecile întâmpinate, măsurile noi, etc.

Și-ar avea locul în acest caiet și expresiile copilărești frumoase, iar în a doua parte a lui, ideile principale din cărțile citite. Procedând astfel, învățătorul va vedea cum sporește zestrea lui sufletească, cum orizontul vederilor lui e tot mai larg, cum câștigă tot mai multă îndemânare la întrebunțarea în vorbire și în scris a unei limbi frumoase și corecte, iar interesul pentru ocupația lui va crește mereu.

Am fi foarte bucuroși dacă cititorii revistei noastre, cari au făcut această experiență, ne-ar comunica rezultatele dobândite.

Ana Iencica.

Ora de șezătoare introdusă oficial în școlile primare. — Ministerul Instrucțiunii (Direcția învățământului primar) a adresat școlilor primare o circulară prin care recomandă ca săptămânal într-o oră de gramatică, să se facă cu copiii povestiri și citiri din cărțile bibliotecii, alternate cu literatura tradițională a șezătorilor. În ajunul sâmbătorilor religioase și naționale, se vor face șezători de citire din literatura corespunzătoare. De asemenea se va încuraja citirea din literatura potrivită locului și anotimpului. Copiii cari vor obișnui să ia cărți dela bibliotecă să citească în mijlocul familiei, vor fi premiați ca și învățătorii lor.

Direcția învățământului primar a întocmit o listă de cărți pentru biblioteca copiilor și instrucțiunile pentru organizarea lecturii la aceste șezători.

In numărul viitor vom publica un catalog de cărți pentru bibliotecile școlare.

C r o n i c a .

Anunțăm cu bucurie pe cititorii revistei noastre, că pentru numărul viitor va colabora: D-l Bogdan-Duică, Profesor Universitar și membru al Academiei Române; D-nii Liviu Rusu și C. Daicovici. conferențieri la Universitatea din Cluj.

*

Glasuri din presă despre revista „Satul și Școala”. — Revista umple un gol simțit în publicistica românească de acest gen, și în special în cea din Ardeal. Ea promite a fi o îndrumătoare conștiințioasă, mai ales a tineretului dăscălesc care a părăsit de curând băncile școlii normale, utilizând în acest scop progresele științelor pedagogice și mijloacele pe care le dă conducătorilor ei, o fecundă și bogată experiență în ceea ce privește problemele dificile ale învățământului. Revista „Satul și Școala”, caută să țină, sau să restabilească legătura între profesori și școală, cu cei cari luându-și titlul de învățători intră în marea școală a vieții, iar pe de altă parte, încearcă să ajute învățătorului tânăr, atât la cunoașterea mediului sătesc în care va trăi, cât și la urmărirea vieții sufletești a satului și la aducerea ei în școală, pentru a putea da o interpretare locală materiei de învățământ, după nevoile locale. Cu un cuvânt, ea este pusă în slujba raporturilor dintre sat și școală. Numărul dintâi aduce articole de I. Simionescu, Constantin Iencica, D. Goga, I. Mușlea, N. Mărgineanu, Oscar Jianu, I. A. Basarabescu, o parte de cronică juridică, în ceea ce privește chestiunile școlare, și o cronică dintre cele mai actuale și mai utile, din preocupările școlare și didactice“.

(Patria)

*

Apariția revistei noastre a mai fost comentată favorabil de: Amicul școlii, Naștimea și Chemarea prin articole cu aprecieri foarte măgăliitoare.

Din partea învățătorilor asemenea am primit mai multe scrisori de îmbărbătare. Le mulțumim tuturor.

*

George Enescu. — Peste chipul de viguroasă inspirație muzicală al lui George Enescu, s'au așternut 50 de ani. Ca omagiu, admiratorii săi au organizat la Iași, o săptămână de muzică, din opera celui care întruchiează geniul muzical românesc.

Privind în urma unei jumătăți de veac, care înseamnă pentru maestrul Enescu tot atâta răvnă și muncă închinată artei, desprindem perspectivele uriașei sale realizări muzicale, grație căreia e așezat în rândul marilor muzicieni ai lumii.

Pentru muzica românească, opera lui George Enescu reprezintă sinteza unei desăvârșite creațiuni în care se oglindește caracterul etnic al acestui popor. Neîntrecutul virtuos al vioarei, dublat de personalitatea compozitorului de adâncă inspirație și înaltă cugetare muzicală, a ridicat muzica românească la cea mai ispititoare formă de manifestare: simfonia, în a cărei frământare vijelioasă, a prins ceva din tainele de sbucium și bucurii ale poporului.

În plasticitatea operelor sale, surâde un colț din cerul nostru senin, te prinde o imagine de pe plaiurile blânde ale Moldovei, se reflectă un amurg de toamnă, străbătut de fiorul unei frânturi de doină.

Muzica noastră cultă a câștigat în aproape trei decenii, prin Enescu, ceea ce obiceiul nu se poate obține decât într'un timp mult mai îndelungat.

Pe pragul celor 50 de ani, în plină maturitate, maestrul își poartă ca de obicei, pe chipul-i romantic, în fiecare vară, spre satul său natal, lumea de gânduri, din care vor răsări, desigur, noi opere spre cinstea țării.

C. Șoldan

Din bogățiile țării. — D-l Victor Stanciu, subsecretar de Stat, deschizând expoziția de apicultură, sericicultură și industrie casnică în București, a spus următoarele :

După succesul atât de frumos al primei expoziții făcute anul trecut, după admirabilul îndemn și avânt ce a dat expoziția acestor ramuri anexe ale agriculturii, era așteptată această a doua expoziție care, în fața problemelor puse de criza agricolă generală în zilele noastre, vine ca un indicator de noi drumuri, ca o soluție mântuitoare.

Apicultura nu mai este o plăcută pierdere de vreme pentru gospodarul îmbătrânit și incapabil de eforturi mari, reclamate de agricultură, iar sericicultura, avicultura și industria casnică nu mai sunt simple îndeletniciri femeiești folositoare gospodinelor, ci, în țările în care ele se exploatează cu folos, sunt importante ramuri ale economiei naționale.

Anual se extrag 3.679.930 kgr. miere în valoare de aproape 150.000.000 milioane lei și 825.534 kgr. ceară în valoare de 10 milioane lei. Dacă toți stupii ar fi sistematici, am avea 15.449.975 kgr. miere în valoare de 620 milioane lei și 3.089.995 kgr. ceară în valoare de 37 milioane lei, deci mai mult de patru ori, decât avem astăzi, cu aceiași stupi și aceiași trudă din partea prisăcarilor. Diferența o

plătim anual necunoștinței și vechilor metode de exploatare. Dar mierea și ceara nu sunt singurele foloase ale apiculturii. În regiunile apicole, fecundarea străină a florilor dă poame mai mari, mai sănătoase și mai gustoase.

Nu mai puțin, sericicultura, în fașe astăzi, ne dă totuși 375.000 kgr. mătase pe care nu trebuie s'o importăm.

Și mai interesante sunt datele statistice ce le avem asupra aviculturii. Avem 46.000.000 păsări care prezintă o valoare de 1.840.000.000 lei.

Din acestea 39.000.000 găini, dau anual 2.000.000.000 ouă, a căror valoare e cel puțin 2.000.000.000 lei. Prin întreținere și îngrijire rațională, această producție ar putea fi triplată.

Abia s'au deschis noile abatoare în unele puncte de frontieră pentru păsări de export și în toate regiunile învecinate, a luat un nou avânt avicultura. Desvoltarea aviculturii, prin faptul că o parte a produselor câmpurilor noastre, servește ca hrană păsărilor, ar putea veni în ajutorul agriculturii, valorizând mai bine cerealele.

Această expoziție prezentând tot ce avem mai bun și mai selecționat în domeniile reprezentate aici, va arăta vizitatorilor ce se poate face cu stăruință și cu pricepere și va fi un îndemn pentru mulți alți cultivatori doriți de produse.

C ă r t i, R e v i s t e.

Biblioteca populară a „Astreii“. — Bătrâna Societate de propagare a culturii românești în Ardeal a tipărit și în anul 1931 mai multe broșuri pentru popor, a căror răspândire cade în bună parte și în sarcina învățătorilor.

Cu cât poporul dela sate va fi mai dornic de cultură, cu atât și activitatea școlară a învățătorilor va fi mai înlesnită.

Intre broșurile publicate de „Astra“ se găsește și Calendarul pe 1932 care este o enciclopedie folositoare pentru țărani și care poate fi utilizată și de învățători în activitatea lor dela cercurile culturale.

D. I. Suchianu. — Manual de Sociologie. Ed. „Adevărul“ lei 57. Problemele de Sociologie astăzi sunt la or-

dinea zilei. Viața satelor prezintă aspecte variate. Învățătorii fiind conducătorii satelor, trebuie să se inițieze în cunoașterea științifică a problemelor sociale care ating preocupărilor lor.

Programa analitică a școalelor normale are la orele de „Datoriile învățătorilor“ câteva chestiuni importante pentru rolul învățătorilor. Din păcate însă, chiar autoritatea școlară dă puțină importanță acestor probleme, trecând predarea lor când profesorului de pedagogie, când celui de limba română, care el însuși nu este pregătit pentru predarea acestor cunoștinți.

Manualul Dlui Suchianu poate fi folosit cu rezultat real de către învățătorii cari doresc a se familiariza cât de puțin cu problemele sociologiei.

*

Spiridon Popescu. — Contribuții la muncă pentru ridicarea poporului. Scriori către preoți și învățători. Ed. IV. Edit. Universală, lei 100.

Cartea aceasta este scrisă de un adânc cunoscător al vieții sătești și al activității învățătorilor. D. Sp. Popescu a fost directorul general al învățământului primar și colaborator priceput al marelui om de școală Spiru Haret.

Scrisorile adresate învățătorilor sunt pagini de adâncă psihologie populară, de reală cunoaștere a nevoilor satelor și de prietenesc îndemn către cei chemați să ridice poporul nostru din întunericul în care l-a abătut vitregia vremilor.

Această carte — de căpătâi pentru învățător — a îndrumat și va îndruma mult timp încă pașii celor tineri la începutul activității lor. Pentru valoarea ei reală, Academia Română a încununat prima ediție cu unul din premiile sale. Învățătorii cari nu o au încă în biblioteca lor, să se grăbească să și-o procure, căci ea ține locul unui bun sfătuitor.

*

Școala și Familia. — Organ al Asociațiunii învățătorilor din orașul și

județul Brașov. Anul I. Nr. 2. Revista învățătorilor brașoveni (redactată de Dnii R. Cosma și R. Prișcu) se prezintă în excelențe condiții tehnice iar în ce privește conținutul, materialul e variat și bine scris. Era și de dorit ca în acest centru de veche cultură românească unde au apărut atâtea reviste de îndrumare pedagogică, să apară și acum o revistă pentru a continua firul tradiției și a fi un centru de îndrumare al învățătorimii.

*

Plaiuri Hunedorene. — Revista Asociației corpului didactic primar din Hunedoara. Anul II. Septembrie 1931. Prin jertfa personală a corpului didactic din acest județ, apare această revistă redactată cu multă grijă de Dl. Al. David, un harnic și priceput învățător. Remarcăm din acest număr articolul „Impresii din excursia pedagogică făcută în Germania“ de un grup de învățători.

* *Biblioteca Universității Babeș-Bolyai Cluj*

Pentru inima copiilor. — Anul VI Nr. 6—7. Iunie—Septembrie 1931. În primul articol Dl. I. Nisipeanu, directorul revistei, publică precuvântarea la lucrarea „Școala sforțării ori Școala interesului?“ Remarcăm din acest număr și studiul Dlui T. Geantă despre „Abecedar“.

*

Revista de Sociologie. — Anul I, numerile 6—7, Iunie și Iulie 1931. Sub direcția Dlui Virgil I. Bărbaț, apare această revistă chemată a familiariza pe intelectualii noștri dela țară și din orașe cu problemele pe care le pune societatea de astăzi. Această revistă se ocupă și cu „Teoria și practica culturii“. Dl. Profesor Bărbaț, din studiile publicate până acum, s'a dovedit a fi un militant călduros al ridicării țării noastre prin cultură. Recomandăm învățătorilor această revistă care îi va introduce în problemele culturii moderne, deschizându-le orizonturi tot mai largi. (C. I.)

Satul și Școala

Redactată de:

Constantin Iencica și Dimitrie Goga.

pare lunar, afară de lunile Iulie și August. Corespondența privitoare la redacție se va trimite pe adresa: Dlui C. Iencica, Str. Mărzescu No. 21 Cluj. Corespondența privitoare la Administrația se va trimite pe adresa: Dlui D. Goga, Str. Romei Nr. 28 Cluj.

*

Abonamentul 120 lei pe an pentru învățători; 150 lei pentru școale și comitele școlare. Un număr 15 lei.

*

Răspândiți această revistă printre prieteni și cunoștințe; în ea se oglindesc ideile și acțiunea celor cari doresc ridicarea satelor și a școalei primare.

*

Cine nu înapoiază, în timp de 10 zile dela expediere, primul număr din revista ce i s'a trimis, îl considerăm abdonat și așteptăm costul abonamentului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*

Amintiți-Vă că hârtia, tiparul și lucrul sunt scumpe; revista se susține numai din abonamente. Trimiteți-ne deci neîntârziat costul abonamentului numai pe adresa Administrației.

*

În loc de chitanță, numele abonaților se trece pe pagina a 3-a a copertei.

*

Manuscrisele primite la redacție nu se înapoiază.

*

Lucrările și revistele primite la Redacție vor fi amintite la Bibliografia acestei reviste. Rugăm revistele să accepte schimbul.

Cărți de citire

pentru clasele II, III, IV, V și VI
Geografiile pentru clasele III și IV

de

Const. Iencica și Dimitrie Goga

Se pot procura dela următoarele librării din Cluj:

Librăria »Invățătorilor«, — Librăria »Cioflec«, —
Librăria »Ardealul«, — Librăria »Onișor«, —
Librăria »Vasiu«, — Librăria »Cartea Românească«

Comandați-vă cărțile, registrele,
rechizitele școlare și de cancelarie

dela

Librăria R. Cioflec, Cluj

Strada Universității 3

La toate comenzile acordă 20%
rabat. Cereți catalogul!

Constantin Iencica

Luminătorii satelor (antologie) Lei 30
Insemnările unui învățător Lei 50

Se pot cere dela Redacția revistei